

Zoekhulp bij:

Huizen en gebouwen

Huizenonderzoek bij het Waterlands Archief

Waterlands Archief
Centrum voor regionaal historisch onderzoek

Sinds in 1901 de Woningwet van kracht werd, moet voor iedere bouw/verbouw van een woning (of bedrijfsgebouw, kerk, etc.) bij de betreffende gemeente een bouwvergunning worden aangevraagd. Bij de aanvraag moeten een of meerdere bouwtekeningen worden meegestuurd.

Deze bouwtekeningen zijn in de gemeentearchieven bewaard gebleven, en zijn van grote waarde voor wie nu een bouwaanvraag wil doen: de aanvrager moet immers een kopie van een bouwtekening van de bestaande situatie meesturen.

Voor het doorzoeken van de bouwdoSSIERS die bij het Waterlands Archief zijn ondergebracht, is op deze website een aparte zoekpagina gemaakt, die u vindt onder de knop '[Huizen en gebouwen](#)'. Hier kunt u op adres zoeken, en op andere gegevens als naam van de aanvrager, kadastraal nummer, aard van het gebouw.

Een paar punten die van belang zijn:

- De bouwtekeningen zelf zijn *niet gedigitaliseerd*; u kunt alleen opzoeken of van een bepaald adres een bouwvergunning aanwezig is. Voor het aanvragen en inzien van het dossier kunt u terecht in onze studiezaal. Daar kunt u grootformaat scans/ fotokopieën bestellen (zie [tarievenlijst](#)) of zelf digitale foto's (zonder flits) nemen.
- Ook vóór de invoering van de Woningwet in 1901 werden er door de gemeenten al bouwvergunningen verleend, vaak met het oog op brandveiligheid en hygiëne. Vooral in de steden zijn daarom ook bouwvergunningen van vóór 1900 te vinden. Vaak bevatten zij geen bouwtekeningen.
- Vóór en rond 1900 was het nog niet mogelijk om kopieën van een bouwtekening te maken. Er was maar één exemplaar. Na verlening van de vergunning werd de tekening meegegeven aan de aanvrager en bleef bij de gemeente alleen een besluit achter: een document waarop vermeld werd dat er een bouwvergunning was verleend.
- De bouwdoSSIERS staan ingevoerd op het oorspronkelijke adres; dit hoeft niet overeen te komen met het huidige adres. Gemeenten kunnen zijn samengevoegd, straten kunnen zijn hernoemd en henummerd. Vooral in de periode 1930-1965 is er in de straatnaamgeving en huisnummering veel veranderd. Zie hiervoor o.a. de [straatnamenoverzichten](#) per gemeente.
- Vóór 1940 werd er vaak niet met straat- en huisnummers gewerkt, maar met wijk- en huisnummers (in de doSSIERS geschreven als bijv. 'E no 009'). Bij veel oudere bouwdoSSIERS staat wel de (voormalige) gemeente en de straat genoemd, maar geen huisnummer. Daarom kan het nuttig zijn om in het zoek-scherm *geen* huisnummer in te vullen, en in de zoekresultaten te kijken of u de gezochte woning kunt vinden. Soms zult u in de studiezaal op de (vele) bouwtekeningen moeten beoordelen of er een tekening van de gezochte woning aanwezig is.

- Bouwvergunningen die in de afgelopen 20 jaar zijn verleend, zijn nog niet overgebracht naar het Waterlands Archief; hiervoor moet u zich tot de [gemeente](#) wenden. In het [bouwvergunningenoverzicht](#) kunt u zien over welke jaren en van welke (voormalige) gemeente wij bouwvergunningen in huis hebben.
- Veel nieuwere bouwvergunningen zijn niet op één adres/huisnummer afgegeven, maar op hele blokken en zelfs over meerdere straten. Ook in deze gevallen is het nuttig om zonder huisnummer te zoeken. U kunt dan in de zoekresultaten kijken of de gezochte woning voorkomt in een reeks huisnummers die bij een dossier genoemd staat, bijv.:

Purmerend	Meerland	3 -23 onev,4 -28 even	1988	Bouw van 44 woningen en bergingen
Purmerend	Meerland	27	1997	Plaatsen van een dakopbouw
Purmerend	Meerland	27 -45 oneven,32 -50 even,49 -65 oneven,54 -70 even	1988	Bouw van 106 woningen

- Kortom: om te beginnen kunt u alleen straat en huisnummer invullen, en de resultaten bekijken. Krijgt u geen of te weinig treffers, verruim dan de zoekopdracht door het huisnummer weg te laten.
- Als u van een bepaald adres/gebouw via [Huizen en gebouwen](#) geen bouwdoos vindt, wil dat nog niet zeggen dat zeker is dat er ook geen bouwvergunning aanwezig is. Het dossier kan bijv. zo recent zijn overgedragen dat het nog niet via de website te vinden is. Of het dossier bevat geen huisnummer. Of het dossier zit 'verstopt' in een gemeentearchief, omdat het een school, woningwetwoning of ander 'openbaar' gebouw betreft, waarvoor geen vergunning werd aangevraagd. Nog niet al deze dossiers zijn toegevoegd aan het bouwvergunningenoverzicht. Daarnaast bevinden zich ook bouwtekeningen bij (vervallen) hinderwetvergunningen. De in het archief aanwezige hinderwetvergunningen worden niet altijd automatisch bij de bouwdoos getoond. Het kan daarom zinvol zijn om ook de gemeentearchieven te raadplegen. Daarom kan het altijd zinvol zijn om contact op te nemen met het Waterlands Archief. In de studiezaal kunt u hulp krijgen met het uitzoeken of er toch een bouwdoos te vinden is.

Het zoekscherm bouwdoosiers:

U kunt op deze website via ['Huizen en gebouwen'](#) in de bouwdoosiers zoeken met het eenvoudige zoekscherm:

Of u kunt uitgebreid zoeken:

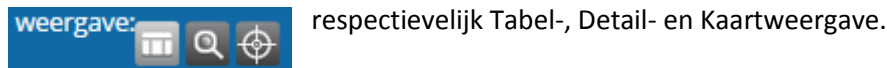
Alle velden	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>	<input style="background-color: #1a3d4d; color: white; padding: 5px 10px;" type="button" value="Wis"/>	<input style="background-color: #1a3d4d; color: white; padding: 5px 10px;" type="button" value="Zoek"/>
Naam	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>		
Plaats	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>		
Straat	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>		
Huisnummer	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>		
Kadastraal nummer	<input style="width: 95%; height: 20px;" type="text"/>		
Periode	<input style="width: 40%; height: 20px;" type="text"/> t/m <input style="width: 40%; height: 20px;" type="text"/>		

Verdere tips voor het invullen van het zoekscherm:

- Het huisnummer moet in een apart veld worden ingevuld: het huisnummerveld.
- Gebruik een * bij uw zoekterm als u twijfelt over de schrijfwijze.
- Kadastrale nummers staan genoteerd in een letter/cijfer combinatie als A/125. Houd u er rekening mee dat bij iedere verkoop in het verleden het kadastraal nummer kan zijn gewijzigd.
- Zie verder de knop **Bouwdossiers** boven het zoekscherm.

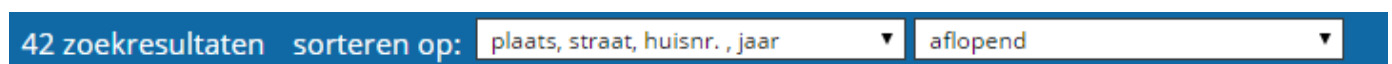
Resultaatweergave:

De resultaatweergave kan op drie verschillende manieren worden getoond:

Sorteren:

In de tabelweergave kunt u de volgorde van de zoekresultaten beïnvloeden door een keuze te maken in het veld 'sorteren op':

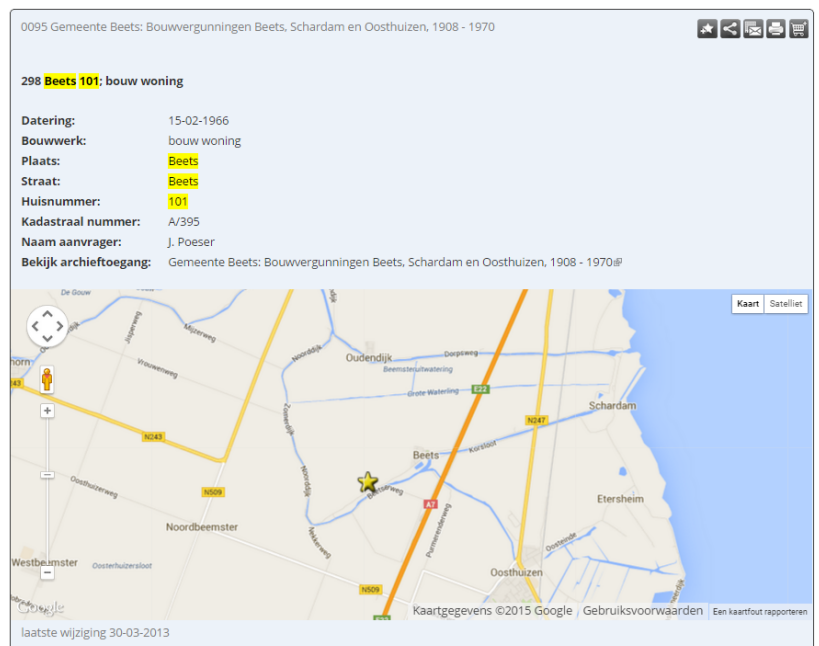
U kunt sorteren op plaats, straat, jaar of laatste wijziging, van A tot Z (oplopend) of van Z tot A (aflopend).

Tonen op de kaart:

In de tabelweergave kunt u de gewenste bouwvergunning in de lijst aanklikken om in de detailweergave te komen. Hierbij wordt ónder de detailgegevens over de bouwvergunning getoond waar op de kaart (Google Maps) de straat zich bevindt.

Let wel, als het huisnummer niet bekend is, staat de markering ongeveer in het midden van de getoonde straat.

Van bouwvergunningen met onvolledige adresgegevens wordt de locatie niet op de kaart getoond.

Het historisch huizenonderzoek verdiepen

Een bouwtekening kan ook het startpunt zijn voor onderzoek naar de geschiedenis van een bepaald pand. In verschillende archiefbronnen is de bouw- en eventueel bewonershistorie terug te vinden. Van het meeste archiefmateriaal zijn alleen de inventarissen online te raadplegen; de archiefstukken zelf kunt u in de studiezaal opvragen en inzien.

In aanmerking komen bijv.:

- [Notariële archieven](#), waarin zich o.a. koopakten bevinden. Alléén de notariële archieven van Purmerend van 1843 tot ca. 1870 zijn gedigitaliseerd en op naam te [doorzoeken](#).

- [Oud-rechtelijke Archieven](#) (ORA, Schepenbank-archieven), de archieven van de plaatselijke rechtbanken. Hierin bevinden zich transportakten, die met koopakten zijn te vergelijken.

- [Verpondingsboeken](#) en andere oude [belastingregisters](#).

- [Oude kaarten](#) en stadsplattegronden.

- [Prentbriefkaarten](#) en [foto's](#).

- Kadastrale archieven, met registers waarin eigenaren, ligging, omvang en datum van nieuwbouw vermeld staan (vanaf 1843). Voor [Inventaris van het kadaster](#) en verdere [uitleg](#).

- [Bevolkingsregisters](#) zijn een goede bron voor voorouderonderzoek, maar blijken moeilijk bruikbaar voor het achterhalen van de bewoningsgeschiedenis van een woning. Dit door het gebruik van wijk- en huisnummers waardoor de huidige adressering niet herkenbaar is, en talloze omnummeringen. Bovendien kan in de registers niet worden gezocht op adres, alleen op personen. Maar misschien met veel geduld...

Literatuur

Wie zich verder in het huizenonderzoek wil verdiepen, kan '[Op zoek naar huis, straat of buurt – handleiding voor historisch huizenonderzoek](#)' van Kees van der Wiel (1997) raadplegen.

Purmerend, 22-09-2015